

## Risico's en ringen

20 mei t/m 14 juni

**Beleef de Lente** 

Haagse hoogtepunten	20 mei
Klein kuukje	22 mei
Gestikt	23 mei
Aanhangend vuil	25 mei
Wanneer grijp je in?	27 mei
Het ooievaarsnest (2)	29 mei
Fijn die regen!	31 mei
Bliksem!	1 juni
Kijkje in de ooievaarsopvang	3 juni
Woensdag 6 juni, de grote dag	5 juni
Ringen	6 juni
Op pad	8 juni
Ringen, waar is dat voor nodig?	10 juni
Ringen in Gennep	12 juni
Neem me niet kwalijk ...	14 juni

### Haagse hoogtepunten

20 mei, *Caroline Walta*

Gennep is een prachtige plek, met de camera die ons een kijkje gunt in het ooievaarsnest. Leo woont er in de buurt. Het blijkt dat de bloggers keurig verdeeld over het land te wonen: Wim in het oosten, Arda meer centraal en mijn plek in de Randstad. Hoe is het met de ooievaars in die regio's?



**Vandaag neem ik jullie mee naar een paar Haagse nesten. In de regio staan nestpalen, maar de ooievaars geven de voorkeur aan schoorstenen op hoge flats. Gekscherend zeg ik dat ze een penthouse willen met riant uitzicht over de skyline van Den Haag.**

### **Vier op een rij**

Het uitzicht vanaf hun nest is voor ooievaars erg belangrijk. Alleen de gebouwen, hoe historisch of hip ook, het interesseert ze weinig. In Den Haag kijken ze juist de andere kant op: naar het gebied ten noorden van de stad. Hier ligt de Duivenvoordse-Veenzijdse polder, een onmisbare bron van voedsel voor de ooievaars. In de banner zie je de twee uitzichten vanaf het flatdak. Het begon met één, nu zijn er vier op een rij (Smaragdhorst 1x, Suzannaland 3x).

### **In de nesten**

De ooievaars zijn hier zelf begonnen met het maken van een nest. Bijzonder, maar het bezorgde de flatbewoners ook overlast. Nestmateriaal verstopte de schoorsteen, met een haperende verwarming tot gevolg. En juist in het seizoen dat iedereen buiten van de warmte wil genieten, zijn er kuikens. Jongen die wel erg enthousiast over de rand poepen - flats! - zo op de balkons van de zonnende bewoners. Door de berg groeiende takken was de schoorsteen nauwelijks nog bereikbaar voor het noodzakelijke vegen en onderhoud. Om die problemen op te lossen, zijn er met hulp van vrijwilligers van de Haagse Vogelbescherming nestconstructies geplaatst.

### **Ik kan de hele dag wel naar je kijken...**

De eieren en jongen worden goed bewaakt door de ouders. Om de vleugels te strekken, zelf te eten en voedsel te zoeken voor de jongen, wisselt het paar elkaar af. Als ze niet samen op het nest zijn, dan willen ze het liefst toch contact met elkaar houden.

We kunnen hiervoor drie redenen aangeven:

- de ooievaars kunnen snel samenkomen bij een bedreiging van de partner of het nest;
- de ooievaar op het nest kan zien waar de partner voedsel vindt, dat scheelt zoeken;
- als de kuikens groter worden, krijgen ze steeds meer oog voor waar de oudervogels naar toe vliegen, zo leren ze alvast welke plekken veilig zijn.

Hoe doe je dat zonder webcam en smartphone? Juist, door gewoon live vanuit het veld en vanaf het nest naar elkaar te koekeloeren.

En wij kunnen meekijken dankzij de camera in Gennep!

*terug*

## Kleine Kuukje

21 mei, Leo Daanen

**Het kleinste kuiken,  
of ook wel K4  
genoemd is  
overleden en eervol  
begraven.**



### Achterstand

Helaas, het is helemaal niet leuk, maar het is gewoon niet anders: kuiken 4 heeft het niet gered. Als je als nakomertje geboren bent en 5 dagen in moet halen, valt dat niet altijd mee, zoals jullie gezien hebben. De grote stevige broers en zussen zijn je dan vaak te vlug af en dan moet je het met kleine hapjes doen. Toch was K4 een sterk kuiken, want met een enorme wilskracht wong het zich tussen de andere door om voedsel te pakken en te overleven. Het kuiken deed het prima en groeide eigenlijk met de rest mee, alleen de achterstand inhalen lukte helaas niet.

### Ma toch!

Als dan Ma terug komt met een flinke portie eten ben je blij dat het bij je in de buurt gedropt wordt en je vooraan aan tafel zit. Maar als je behoorlijk zwak bent en Ma komt terug en dropt al het vergaarde voedsel over je heen, dan denk je 'Ma toch! Let toch eens op!' De andere kuikens schrokken gretig alles naar binnen en ook kuiken 4 wordt gezien als voedsel. De andere kuikens probeerden dus ook K4 te verorberen, wat natuurlijk onmogelijk was. Ma greep gelukkig in en dropte K4 over de rand van het nest.

### Geen viooltjes maar petunia's

Triest altijd om te zien, maar toen ik gisteravond rond 22.30 uur erheen reed en rondom alles afgezocht had, dacht ik Oeps, die ligt weer in de goot. Nou ja als dat zo is, dan gaan we morgen maar weer met de ladder op pad en halen het kuiken eruit. Maar . . . recht onder de hoek van de voorkant van het stadhuis staat een plantenbak. Ik dacht het zal toch niet dat . . . Ik loop richting de plantenbak en ja hoor . . . daar ligt K4. Omdat het donker was dacht ik dat er viooltjes in stonden, achteraf bleken het petunia's te zijn. Maar als je dat in een oogopslag ziet liggen . . . klinkt raar, maar geweldig hoe die daar tussen de bloemen lag (zie foto).



*foto Leo: Kuukje 4 tussen de Petunia's*

### Eervol begraven

Zoals alle andere keren hebben we ook K4 eervol begraven in het prachtige Niersdal. Het gebied waar Pa en Ma en straks ook de Brusjes regelmatig foerageren. Zus Maria, zwager Richard, Mihari en Kroeskarper waren er ook bij, Joba was net terug van vakantie en dus niet aanwezig. Daarna hebben we op het terras even een kop cappuccino gedronken op de goede (nou ja goede) afloop.

### Kuiken 2 overleden

En dan begin je vanmorgen de dag met de gedachte om het kuiken te begraven en zie je kuiken 2 dood op het nest liggen. Wat is hier gebeurd, vraagt iedereen in het Clubhuis zich af en de apps smsjes en speculaties vliegen je om de oren.

Ik dacht daar moet ik snel een stokje voor steken, dus snel alle beelden terug kijken. Jawel hoor om 03.18 uur laat kuiken 2 het leven. Een hele tijd heeft het kuiken erover gedaan om een braakbal eruit te krijgen, wat helaas niet lukte en het kuiken het leven kostte.

Hedenmiddag rond 15.00 probeerde Ma het kuiken uit het nest te krijgen, maar het is al zwaar. Vragen of wij het gaan verwijderen, heb ik met Nee beantwoord. Dit doen we in de vrije natuur niet en ook hier op het nest niet. Gelieve hier niet te negatief over gaan doen, het gaat nu eenmaal zo in de natuur, dus ook hier. Als het kuiken met ringen er nog in ligt, dan verwijderen wij het wel, dan zijn we toch boven bij het nest.

Met alle respect voor iedereen, maar blijf rustig, ga elkaar niet opjutten, maar geniet allen van de twee resterende gezonde kuikens.

*terug*



*foto: Wim van Nee*

## Gestikt

23 mei, Arda van der Lee

Na het stikken van een van de kuikens komen er veel vragen over braakballen. Op 17 mei heb ik daar al over geschreven. Het blijft gissen wat er in de fatale braakbal zat. Misschien toch een botje, omdat het maagsap van een kuiken dat nog niet had verteerd? Een stuk (hard) plastic?



Maar ook oudere ooievaars kunnen stikken. Ooievaars eten dierlijk voedsel, daar is al regelmatig over geschreven. Het belangrijkste voedsel bestaat uit regenwormen, insecten en slakken. Dit vormt het stapelvoedsel, ooievaars kunnen niet zonder.

### Mollen

Dan is er ook een categorie 'gelegenheidsprooien'. Dat zijn prooien die ze zullen nuttigen als ze die tegenkomen en kunnen pakken, maar die ze niet perse nodig hebben. Denk aan muizen, kikkers en mollen.

Met mollen moeten ze een beetje oppassen. Op de foto ziet u de enorme graafklauwen, letterlijk kort maar krachtig. Ooievaars slikken prooien in zijn geheel door en daar schuilt bij het eten van een mol het gevaar. Als de mol nog leeft, dan zal die in de ooievaar nog even doorgraven voordat hij stikt.

Maar voor de ooievaar is het te laat, de slokdarm en maag zijn dan zodanig vernield door de gravende klauwen, dat de ooievaar sterft. Het devies is dus: zorg dat de mol dood is. Ooievaars doen dat door de mol dood te pikken of te verdrinken.

We zagen op 17 mei dat een mol werd gevoerd, zo dood als een pier na een verblijf in de krop van de oudervogel. De mol ging van kuiken naar kuiken, uiteindelijk lukte het om hem naar binnen te krijgen.

Wel wat anders dan een hapje regenwormen, dat glijdt soepel naar binnen!

*terug*



## Aanhangend vuil

25 mei, Wim van Nee

**Ik was niet van plan om nog meer over braakballen te schrijven, maar een interessante vraag bij de bosuil bracht me op andere gedachten. Een vragensteller vroeg of het bij bosuilen ook kan gebeuren, dat kuikens stikken in een braakbal.**

**Het antwoord van het team Bosuil was duidelijk, er zijn geen gevallen van bekend. Maar waarom bij ooievaars dan wel?**

### Slordig

Ooievaars zijn slordige eters. Bij het oprapen van wormen en slakken komt er van alles mee aan aanhangend vuil. Dat varieert van zand en steentjes tot grassprietten en touwtjes, kortom alles wat er aan een plakkerige slak of natte wormen kan blijven hangen. Ooievaars slikken alles door, ze vertrouwen op hun systeem van braakballen vormen.

Ze rapen ook materiaal op wat ze voor voedsel aanzien. Achteloos door mensen weggegooid afval, wat in de ogen van een ooievaar best op een worm of insect kan lijken. In braakballen komen we de gevolgen hiervan tegen: steentjes, stukjes glas, flessendoppen, elastiekjes...

Meestal gaat dat bij het uitbraken goed, maar naast de oorzaken die in eerdere weblogs al zijn genoemd, zijn er nog twee veroorzakers van problemen.

### Zand

Een beetje afhankelijk van de omgeving en weersomstandigheden, kan er veel zand meekomen met het voedsel. Dat levert bij de kuikens forse en zware braakballen op. Die moeten dan, tegen de zwaartekracht in, door de peristaltische beweging van de slokdarm weer naar buiten gewerkt worden. Dat lukt niet altijd en het kan een jong het leven kosten.



*Een plat gemaakte braakbal. Resten van meikevers, onduidelijke haren, plantenresten, een mollennagel, een stukje glas en steentjes. Toch een redelijk probleemloze braakbal.*

### **Langdradigheid**

De tweede oorzaak is heftiger. Langdradige rommel zoals touw, grassprietten, vissnoer of elastiek, rijgen braakballen aaneen tot grote gehelen. Een braakbal, klaar om uitgebraakt te worden, raakt verbonden met de volgende, die nog niet zover is dat die uitgebraakt kan worden. De eerste braakbal zit letterlijk vast aan de volgende en kan niet worden uitgebraakt. Hij blijft in de slokdarm steken, wat het jong ook probeert. Stikken of verhongering is het gevolg.

Terug naar de vraag bij de bosuilen. Bosuilen eten veel muizen en daar zit niet veel aanhangend vuil aan. Bovendien vangen bosuilen levende prooien, waarbij ze naast hun scherpe blik ook gebruik maken van het geluid dat de prooi maakt. Daarom zullen ze niet snel een 'dood' touwtje of stuk elastiek voor voedsel aanzien. De braakballen zijn schoner, de risico's kleiner.

Kijk voor een schokkend postelastiek-probleem op de website van STORK: [www.ooievaars.eu](http://www.ooievaars.eu)

*terug*

## Wanneer grijp je in?

27 mei, Caroline Walta

Na mijn blog van vorige week, gebeurde er ineens heel veel op ons nest: in een etmaal van 4 naar 2 kuikens. Dat pinksterweekeinde was ik in De Lokkerij, de ooievaarsopvang van Nederland. Het grote dilemma is ook daar: ingrijpen of de natuur de gang laten gaan?



De Lokkerij ligt in het Reestal (Drenthe/Overijssel). Toen de ooievaars in de jaren '60 waren uitgestorven, is deze plek uitgekozen om ooievaars uit het herintroductieproject daar te laten wennen aan de natuurlijke omgeving. Nu broeden er nog steeds ooievaars en de kolonie telt zo'n 40 nesten. Het is een perfecte plek om mensen te vertellen over de geschiedenis en het leven van de ooievaar, wat de familie Koopman samen met mede-vrijwilligers al 37 jaar doet.

### Ziekenhuis voor vogels

Door deze jarenlange ervaring is De Lokkerij uitgegroeid tot de ooievaarsopvang in Nederland. Het doel is (net als bij andere vogelhospitaals): verzwakte, zieke, jonge vogels opvangen, verzorgen en laten revalideren om ze daarna weer terug te plaatsen in de natuur. De beheerders van De Lokkerij zijn heel duidelijk: de opgevangen ooievaar moet na herstel weer zelfstandig kunnen (over)leven, waarbij voorop staat dat de vogel moet kunnen vliegen. Verder is het een natuurlijk proces dat jonge ooievaars op het nest overlijden, worden opgegeten of uit het nest worden geworpen. Bij De Lokkerij worden ook elk seizoen dode jongen onder de nesten gevonden. Soms komt een jong dat levend uit het nest wordt geworpen verrassend goed terecht: de snelheid van de val wordt verminderd door bladeren van bomen en struiken en/of het jong komt neer op een zachte ondergrond.

### Van boven...

Het afgelopen pinksterweekeinde zit ik in De Lokkerij buiten een boterham te eten, lekker buiten in de tuin. Het is genieten van de klepperende ooievaars, zingende zangvogels en eekhoorns die elkaar in de boomtoppen achterna zitten. Ik kijk naar de kastanjeboom waarin het bovenin ritselt en probeer de eekhoorns te ontdekken. In plaats van een bruine staart, zie en hoor ik een witte prop naar beneden "roetsjen" gevolgd door een "plof". Snel loop in naar de boom en daar op een bedje van bladeren ligt een ooievaarsjong. Mevrouw Koopman legt uit dat ik het op het gras kan leggen om te bekijken. Het jong leeft nog! We bekijken het verder: poten zijn heel, vleugels zijn intact, ogen open en nergens is bloed te zien. Dit is zo'n uitzonderlijke situatie dat een jong een kans maakt om in



de opvang op te groeien en na herstel uit te vliegen.

Hoe de opvang van jonge ooievaars verder in zijn werk gaat, zal ik in een volgende blog beschrijven.

*terug*



## Het ooievaarsnest (2)

*29 mei, Leo Daanen*

**Het nest moet bestand zijn tegen hevige buien en noodweer. En dat is precies nu, op dit moment ook weer het geval, een mooiere timing is er dus niet !**

### Ingelaste blog

Vorige week zou ik mijn blog "Het ooievaarsnest (2) maken en plaatsen, maar daar werd een "stokje" voor gestoken ;-)

Een ingelaste blog over het dode kuiken kreeg voorrang, maar hopelijk begrijpen jullie dat allemaal wel toch. . . . En als zoiets gebeurt, dan schuiven we letterlijk alles opzij en gaan we ervoor, om jullie allen op de hoogte te brengen.

### Niet te doen

Als je net als andere jaren in een later stadium op het nest kijkt, zie je van alles wat. Je ziet de grote jongen hun eerste vlieg oefeningen doen en wat later hun eerste vluchten maken. Maar je ziet ook dat ze soms met de tenen in het water staan. Op de foto boven zie je het nest na het verlaten van de jongen, een grote plas water. Zo'n nest wil je niet en om daar het volgende seizoen eieren in te leggen, nee dat is niet te doen.



Foto Mihari: 2 cement kuipen vol, na de grote schoonmaakbeurt

### Hoogtevrees

Met een ingehuurde hoogwerker gaan we naar boven en klim ik op het nest, wel met beveiligde gordel om hé ;-). Ondertussen dat de bestuurder weer met een vrachtje afval naar beneden gaat, ga ik boven vrolijk door met de grote schoonmaak. Tijd voor hoogte vrees is er niet en die heb ik gelukkig ook niet. Zie de foto's midden en rechts bovenin.

### Afval of mest?

Zoals je op de grote foto ziet, kwamen er dat jaar twee volle cement kuipen afval van het nest. En ja je kan het afval noemen, maar het zou ook zomaar hele goede mest voor in de tuin kunnen zijn. Wij hebben het door de Gemeente toch maar af laten voeren. Tot zover het schoonmaken van het ooievaarsnest in Gennep.

terug



## Fijn die regen!

31 mei, Arda van der Lee

De maand mei gaat de boeken in als de warmste maand sinds ooit. Behalve veel zon was het ook een erg droge maand. Met als gevolg knetterharde grond. Hoe vind je daar nog regenwormen? Gelukkig zijn de jongen in Gennep al een paar weken oud en hebben de ouders toen ze heel klein waren genoeg eiwitrijke wormen kunnen vinden. Maar op nesten met jongere kuikens dreigt hongersnood als de ouders niet voldoende regenwormen kunnen vinden.



foto Arda van der Lee: Rivierkreeft smaakt prima

### Ringslang

Op het nest in mijn tuin zijn in het Pinksterweekend drie kuikens uit het ei gekropen. Ik kan daardoor nauwkeurig volgen wat de ouders aan voedsel brengen. En dat was van alles, behalve regenwormen. Het jongste kuiken is dan ook al snel door gebrek aan voedsel gestorven.

De ouders vinden prooien genoeg, maar die zijn nog niet geschikt voor de kleine kuikens. Gisteren zag ik er eentje worstelen met een 'superworm', maar het lukte niet om hem in te slikken. Met de verrekijker zag ik dat het een ringslang was, die vervolgens maar smakelijk door de oudervogel zelf werd opgegeten.

### Rivierkreeft

Het opraken kostte de ouders vaak erg veel moeite, niet zo raar als je een krop vol rivierkreeften hebt. Als blijkt dat de jongen die ook niet naar binnen krijgen, pikt de ouder ze zelf maar weer op met de punt van de snavel en gooit ze vervolgens behendig achterin de keel. Dat smaakt naar meer..... Rivierkreeften in alle maten zie ik zo voorbijkomen. Wel goed dat ze niet blijven liggen, straks krioelt het hele nest ervan.

## Regen

Ik ging me steeds meer zorgen maken over de overlevingskans van de jongen. Totdat..... het gisteren ging regenen en de hele avond bleef regenen. En jawel, vanochtend zag ik dat er wormen werden gebracht. What's in a name? REGENwormen! En vanavond was er weer een geweldige stortbui. Hoe blij kan je worden van regen?!

*terug*



## Bliksem!

*1 juni, Wim van Nee*

**De afgelopen week schoten de bliksemstralen door de lucht. Onherroepelijk dringt de vraag zich op of ooievaarsnesten gevoelig zijn voor blikseminslag. Het antwoord is simpel: Ja, het kan gebeuren, net zo als huizen, bomen en masten geraakt kunnen worden.**

Het meest recente bij ons bekende geval is een blikseminslag in een nest in het Groningse Onnen in 2012 ([www.rtvnoord.nl](http://www.rtvnoord.nl)). Daarbij kwam één ooievaar om het leven en raakte een andere gewond. Als je verder snuffelt in oude kranten kom je ook hier en daar dergelijke berichten tegen. Toch komt het weinig voor, bliksem is een zeer marginale doodsoorzaak van ooievaars. De invloed van hevige regen is veel groter.

## Plastic

Vanmiddag kwam het met bakken naar beneden. Paadjes in de tuin veranderden in kleine 'rivieren', er kwamen plassen op plekken waar ze anders nooit zijn. Dat kan ook op ooievaarsnesten zijn. Wij spraken eens een nesteigenaar die zijn nest had gevoerd met plastic, om, naar zijn eigen zeggen, het hout te behoeden voor bederf. Het resultaat was dat het nest niet kon afwateren. Jaren achtereen stierven de jongen, want als er water in het nest blijft staan, dan blijven de jongen koud en nat en sterven aan onderkoeling of zelfs verdrinking.

### Papapluutje, parasolletje

Oudervogels zullen hun jongen beschermen door er als een paraplu boven te gaan staan. En als de zon schijnt, een parasolletje.



© wim van nee  
Bliksem. (Erica, mei 2018)



© wim van nee  
Beschermen tegen de zon

terug

## Kijkje in de ooievaarsopvang

3 juni, Caroline Walta

**Het hospitaal voor verzwakte en gewonde ooievaars is De Lokkerij in Drenthe. In deze blog krijgen we een exclusief kijkje in hoe het opvangen van jonge ooievaars in z'n werk gaat.**

"Plof", daar lig je dan op de grond, uit het nest gekukeld. Het kan zijn dat niet goed gezond bent en je korte leven stopt. Het kan zijn dat je sterk bent en je terecht komt in de vogelopvang.

Eerst word je van alle kanten bekeken en betast:

- een harde buik, een teken dat je op het op het nest waarschijnlijk meer zand en gruis binnen hebt gekregen dan echt voedsel, zoals regenwormen en kevers.
- daarom krijg je een spuitje water met laxemiddel in je snavel om ervoor te zorgen dat je het vuil kan kwijtraken als poep en braakbal.
- als je kleine wondjes hebt, worden ze ontsmet en dat prikt even. Het spul is roodbruin, dus je bent nu even niet op je mooist.
- je moet aansterken, daarom krijg je een stuk dood kippenkuiken... of je wil of niet. Hup, ze stoppen het zo in je keel. De volgende ronde moet je wel zelf kunnen eten.

- dan moet je vooral veel slapen. Je ligt in een krat met stro en hooi en als je het koud hebt, ga je onder de warmtelamp.
- als je wakker wordt, lig je waarschijnlijk met meer soortgenoten. Je kunt lekker tegen elkaar aankruipen, maar als het eten komt, moet je er als de kippen bij zijn!



### Kleuterklas

Na deze eerste opvang ("ehbo"), wordt het leven op het nest zoveel mogelijk nagebootst. De jonge ooievaars worden niet met de hand gevoerd, maar moeten hun eigen maal uit de bak voer pakken. Verder is er gekozen voor een deels overdekte opvang in de buitenlucht, zo zien en horen de jongen andere ooievaars en vogels.

### Basisschool

Op de leeftijd van uitvliegen gaan ze naar een grasland met vijver op het terrein. De plek van de zijkanten afgesloten, maar van boven open en (volwassen) ooievaars vliegen er in en uit. Zo kunnen de jongen wennen aan soortgenoten en als het zover is, gaan ze zelf op de wieken. Uit het ringonderzoek blijkt dat ooievaars uit de opvang ook op trek gaan en dat vinden we belangrijk: een ooievaar moet na herstel zelfstandig de wijde wereld ingaan.

### Vaak leuk en soms niet...

Het hoort erbij dat te ernstig verzwakte jongen het niet redden of dat ze ingeslapen moeten worden. En bij de opvang hoort ook: kledders aangekoekte poep uit bakken schrobben, kleffe braakballen uitpluizen, tientallen dode eendagkuikens aan stukken knippen, bloed zien met kriebelbeestjes, om zes uur op, om elf uur nog even de mail checken en dan naar bed.

### Zelf zien?

De familie Koopman doet dit allemaal met hun mede-vrijwilligers in De Lokkerij... al 37 jaar. De opvang/ehbo is niet voor publiek toegankelijk, maar de plek is - zeker voor ooievaarsliefhebbers - een aanrader om te bezoeken. Je kunt er veel verschillende nesten zien: op palen, op daken, in bomen. Buiten kun je genieten van de mooie tuin, binnen kun je je vermaken met een tentoonstelling over het leven van de ooievaar. Open van 1 mei tot 1 september op zaterdag van 13 tot 17 uur. Kijk voor meer informatie op [www.delokkerij.nl](http://www.delokkerij.nl)

*Op de fotobanner van links naar rechts:*

- drie jongen in de opvang buiten. Erboven de warmtelamp die aan gaat als het koud is.
- klaar voor de eerste opvang, nu ziet het er nog schoon uit. Maar wat kunnen ze poepen...
- "after-dinner-dip", na de maaltijd vallen de jongen in slaap en ze kunnen zelfs snurken.

*terug*



Op de foto links boven: links zus Maria, midden ik zelf in de gordel en rechts zwager Richard. We staan (zag ik nu pas) in de vorm van een A, dus het A-team zeg maar ;-). Op de foto boven midden, zie je enkele ringspullen: ringen, meetlat, tang en weegschaal. Foto rechts het aanleggen van de ring bij het laatste van toen 3 jongen.

## Woensdag 6 juni, de grote dag

5 juni, Leo Daanen

Tsja wat gaat het toch snel hé, morgen (woensdag 6 juni) gaan we alweer de twee overgebleven jonge ooievaartjes ringen.



Foto Liesbeth (Gemeente Gennepe): voorbereidingen en instructies aan publiek vlak voor het ringen.

## De tijd vliegt

Op 2 mei kropen er twee kuikens uit het ei, op 4 mei kuiken nr. 3 en op 7 mei kuiken nr. 4. Wat gaat het dan snel hè, de tijd vliegt voorbij. Want morgen zijn de twee die nu nog op het nest zitten alweer 5 weken oud, dus tijd om ze te gaan ringen.

## IVN 'De Groentjes'

Elk jaar ringen we de ooievaars in Gennepe, met medewerking van de Gemeente Gennepe, waarvoor onze hartelijke dank. Het ringen is elk jaar weer een hot item, waar veel mensen heel graag bij willen zijn. Ook de 'Groentjes' (kinderen) van het plaatselijke IVN zijn elk jaar uitgenodigd, vandaar dat wij elk jaar op woensdagmiddag na 16.00 uur ringen. En een spreekwoord luidt toch. . . 'aldoende leert men'?

Wie weet tot morgen, maar er komt ook wel het een en ander op de site van het ringen.

*terug*

## Ringen

*6 juni, Arda van der Lee*

Vanmiddag zijn de twee jongen op 'ons' nest geringd. Ze hebben niet alleen een ring gekregen, maar zijn ook gemeten en gewogen. In principe gebeurt dat bij alle jonge ooievaars die door vrijwilligers van STORK worden geringd. Zo verzamelen we veel gegevens, gegevens voor wetenschappelijk onderzoek.

De jongen staan vanaf nu geregistreerd met ringnummer 3E821 en ringnummer 3E822.



### Metten is weten

De jongen zijn gemeten en gewogen. Dat laatste gaat altijd heel handig door ze in een grote boodschappentas te stoppen, dezelfde waarin ze van het nest naar beneden komen. Ook wordt gecontroleerd of ze niet teveel modder in hun snavelpunt hebben. Een beetje water en een tandenborstel kan dat snel verhelpen.

Ze waren keurig op gewicht, resp. 3255 en 3370 gram. Nagenoeg even zwaar. Ook uit de andere maten blijkt dat ze (bijna) even groot zijn.

	3E821	3E822
vleugel	298 mm	328 mm
snavel	90 mm	99 mm
kop+ snavel	170 mm	170 mm
tarsus	180 mm	282 mm

### Aflezen

Als hun ring de komende jaren wordt afgelezen, bv. tijdens een wintertelling of op een nest, dan horen we nog eens iets van ze. Dan moet het nummer natuurlijk wel worden doorgegeven aan het



Vogeltrekstation in Arnhem, via GRIEL. Het kan helaas ook zo zijn dat de ring wordt gevonden als het jong dood is, maar daar denken we voorlopig liever niet aan.

Eerst maar eens uitvliegen.

*terug*



## Op pad

*8 juni, Wim van Nee*

**Ik had graag een weblog geschreven, maar het is wat laat geworden vandaag. Vanmorgen al vroeg op, om een dagje ooievaars te ringen in de regio. Er staan drie provincies op het programma: Drenthe, Overijssel en Gelderland.**

De auto volgeladen met ringspullen, genoeg te eten en natuurlijk iets tegen de regen. Zo reizen we langs verschillende ooievaarsnesten. Overal worden we warm onthaald en na het ringen komen , bij een kop koffie of thee, de leukste gespreksonderwerpen op tafel.

### Weidemelk

Bij het melkveebedrijf waar we vandaag starten, begroet de hond ons als oude bekenden, hoewel we hier maar één keer per jaar komen. We ringen twee prachtige jongen en natuurlijk drinken we achteraf samen een kop koffie. Weet u trouwens wanneer melk 'weidemelk' mag heten? Dat mag wanneer de melkkoeien van het voorjaar tot het najaar tenminste 120 dagen, minimaal 6 uur per dag in de wei lopen. Uiteraard wordt door niet-aangekondigde controleurs gecontroleerd of er 'graasgedrag' is gezien...



### **Drie dode nestgenoten**

Op het volgende nest zaten begin van de week nog vier jongen. Van een afstandje gezien, lijkt het er nu nog maar één. Ladder opgezet en kijken. Een doordringende lucht ... ik weet genoeg... In het nest ligt het enige nog levende jong, op drie dode nestgenoten. Het lijkt het levende jong niet te deren. Het jong uit het nest gehaald, geringd, gewogen en gemeten. Vóór het terugleggen eerst de dode jongen verwijderd. Geen leuk klusje, maar beter voor de overlevende. Het is duidelijk waarom ooievaarsouders de jongen die het niet gered hebben, het liefst uit het nest verwijderen.

In het asiel van ooievaarsstation De Lokkerij zitten zes opgevangen en herstelde ooievaarsjongen, die geringd en gemeten moeten worden. Deze klus ook maar even geklaard, op onze route naar het volgende nest.

### **Dreigender**

De lucht wordt steeds dreigender en bij aankomst bij het nest, vallen de eerste druppels. Gelukkig heeft de nesteigenaar de ladder klaarliggen en met wat sjouw hulp, staat die vlot tegen het nest aan. Van de vier jongen is er gisteren nog één dood gegaan en ligt nog op het nest. De andere drie jongen zien er prima uit. We regenen nat. Onder een afdakje en onder toezien oog van een paar schapen ringen we de jongen.

Als we na de koffie weer in de auto stappen, is het alweer wat droger geworden. Op naar het volgende nest. Achterin de tuin van de prachtige Bed & Breakfast staat de nestpaal. Op het nest zitten drie jongen, een vierde leeft niet meer, door een afwijking aan de poten. In de tuin lopen drie loopeenden, die zich kostelijk vermaken met de hond. Weet u trouwens dat loopeenden de beste remedie zijn tegen slakkenoverlast? Het gaat wel ten koste van de vijver...

Daarna eerst naar huis, de dag vordert en vanavond hebben we nog een ringafspraak dichterbij huis. We hebben net een half uurtje om te eten. We koken een eenvoudige warme maaltijd en stappen weer in.

### **De zin van het ringen**

Ook bij deze B&B staat een bewoond nest in de tuin, met twee jongen. De nesteigenaren hebben een

paar buurtgenoten uitgenodigd om bij het ringen te zijn. Dat vinden wij leuk, dan kunnen wij vertellen wat we doen en wat de zin van het ringen is. En achteraf weer gezellig napraten met de nesteigenaren en twee gasten van de B&B. Wat zijn er toch veel leuke mensen op deze wereld.

Vandaag hebben we uiteindelijk 17 jonge ooievaars geringd.

Tegen 22.00 uur zijn we thuis.

Oei, nu de afwas en mijn weblog nog ...

*terug*



## Ringen, waar is dat voor nodig?

*10 juni, Caroline Walta*

**Dit is de periode waarin de jonge ooievaars worden geringd, omdat ze daarvoor nu de juiste leeftijd hebben: tussen 4 en 5 weken oud. Veel mensen vinden het leuk om te komen kijken. Anderen hebben zo hun twijfels, het is verstorend en je hoort er niks meer van terug.**

Zo kreeg ik een reactie waarin het ringen van vogels werd vergeleken met een roofvogelshow: zoveel mensen om een weerloos dier heen. Natuurlijk wil ik meteen in de verdediging schieten, want door het ringen van vogels weten we nu zoveel over bijvoorbeeld de vogeltrek. En we gaan heel voorzichtig om met de jonge ooievaars. Verder is het toch heel bijzonder om de kuikens van zo dichtbij te kunnen zien?

### **Bibbering**

Maar als ik er met een andere blik naar kijk, kan ik de reactie wel begrijpen. Je ziet vogels op de grond liggen, ledematen worden naast een liniaal gelegd, ringen worden om pootjes geklikt, kuikens gaan in een tas aan een weegschaal. Personen staan er met hun neus bovenop, camera's klikken, video's zoemen, er wordt druk gepraat en gewezen.

### Keuring

Allereerst is er een groot verschil per vogelsoort: een kleine zangvogel blijft beweeglijk, een kraaiachtige zet het op een schreeuwen en een meeuw bijt van zich af. Deze soorten worden geringd in een zo rustig mogelijke omgeving, zonder publiek. Verder is er een verschil tussen ouder en jonge vogels: het vangen van een volwassen ooievaar zullen we niet doen. De vogel gaat op de wieken en door zijn grootte en gewicht is de kans groot dat het in een vangnet of inloopkooi gewond raakt.

Maar een jonge ooievaar, die houdt zich van nature bij een dreiging voor dood. Het lichaam gaat in een soort slaapstand en de vogel verroert geen veer. Deze reactie heet "akinese". Hiervan maken we als ringer gebruik om ons onderzoek te kunnen doen.

Uiteraard bekijken we de situatie per nest:

- Wordt er informatie over het nest bijgehouden en worden er regelmatig ringen afgelezen?
- Hebben de jongen het juiste formaat voor de ring om de poot, reageren ze inderdaad met de akinese en niet met staan en op de wieken willen gaan?
- Komen de oudervogels trouw waken en voeren? Blijven ze bij een verstoring in de buurt van het nest?
- Hoe is de weervoorspelling? Blijft het ook na het ringen redelijk droog zonder al te veel wind?
- Hoe zit het met de veiligheid? Staat het nest stevig in de grond?
- Houdt iemand na het ringen nog een tijd een oogje in het zeil?
- Gaat de eigenaar van het terrein of het pand ermee akkoord als we zouden willen ringen?

### Ervaring

Het ringonderzoek is al 100 jaar oud, dus er is heel veel ervaring over wat wel en niet kan. Toch stellen de ringers van STORK zichzelf en elkaar telkens deze vragen. Daarnaast hebben we een opleiding gehad en worden steeds opnieuw beoordeeld. Het ringen gebeurt onder de supervisie van het landelijke [www.vogeltrekstation.nl](http://www.vogeltrekstation.nl)

### Waardering

Wat betref het ringen met publiek, ook hiermee is al tientallen jaren ervaring in binnen- en buitenland. We zorgen ervoor dat de omstanders rustig en op een afstand blijven. Iedereen respecteert de regels en er is altijd een plezierige sfeer. Mensen weten vooraf dat het ringen en/of toekijken op het laatst niet kan doorgaan.

Ik vind dat STORK zorgt voor een mooie balans tussen het welzijn van vogels, het delen van informatie, maar vooral het delen van een passie voor de ooievaar om zo de soort en hun leefgebied te kunnen beschermen. Tja, zonder ooievaar waren wij er zelf toch ook niet? ;-)

*terug*



Foto Leo: Dode kuiken verwijderen en begraven



## Ringen in Gennepe

12 juni, Leo Daanen

Het ringen in Gennepe was weer heel leuk en heel veel geïnteresseerden vonden het weer geweldig om te zien.



Foto Mihari: Het ringen van de jonge ooievaars in Gennepe

### **BDL nest in Gennep**

Arda schreef eerder al een blog met de meet- en ringgegevens van het ringen in Gennep. Wim deed er een schepje bovenop en schreef een blog over een dagje ringen in hun gebied. Caroline volgde daarop met een blog van het ringen in haar gebied met tekst en uitleg over en waarom ringen. Ik wil nu in mijn blog even terugkomen op het ringen in Gennep op het BDL-nest.

### **Dode kuiken**

Het ringen ging weer helemaal volgens planning en schema. We hebben een iets andere werkwijze aangehouden door eerst tekst en uitleg te geven aan het publiek (incl. "de groentjes" van het IVN). Aandachtig werd er geluisterd en er werden vragen gesteld door de kinderen, maar ook door volwassenen. Daarna zijn we naar boven gegaan en hebben we de kuikens opgehaald zodat deze niet zo lang beneden hoefden te blijven. Zoals beloofd heb ik ook meteen het dode kuiken, wat nog gedeeltelijk over de rand hing, verwijderd.

### **Stank voor dank**

Clipmaker Jan-Willem was er ook bij en heeft er zoals jullie al wel gezien hebben, een heel leuk filmpje van gemaakt. Maar wat jullie ook gezien hebben, is dat we toen we naar beneden gingen we door een van de kuikens een behoorlijke zegening na kregen. Jeetje wat een straal was dat en wat een voltreffer zeg. Bestuurder Jan van de hoogwerker had een geweldige kersverse Tattoo op zijn kale hoofd en dat moest er ook meteen weer af, haha. Ook ik had een volle lading in mijn nek en op mijn shirt en broek, nou ja zeg . . . stank voor dank noemen ze dat ;-)

### **Niersdal**

Zoals ik eerder al zei, hebben we het dode kuiken verwijderd. Ook hebben we nog geprobeerd om te achterhalen, waarom en waardoor het gestikt was. Maar het was al te ver ingedroogd en vergaan om daar een verklaring voor te vinden. Op de foto boven links zie je het verwijderen van het dode kuiken. Na het ringen zijn we toch maar weer naar het Niersdal gegaan om het kuiken bij het vorige (kleine kuukje) te begraven. Zie foto boven rechts, waar Maria en Richard het kuiken begraven. Het gras was gemaaid, dus we vonden het vorige kuiken al snel terug. En dan . . . is er na afloop een welverdiend verfrissend drankje . . . Aahhhhhh heerlijk (zie inzet grote foto).

*terug*



## Neem me niet kwalijk...

14 juni, Arda van der Lee

**Waarom? Omdat ook ik het wéér ga hebben over ringen. U begrijpt, het houdt ons STORKers nogal bezig in deze tijd van het jaar. Voor mij stond er vandaag een bijzondere locatie op het programma.**

Vandaag mocht ik de jongen ringen uit een heuse ooievaarsflat. Oftewel de hoogspanningsmast langs de A6 bij Lelystad. Helaas waren niet alle nesten bereikbaar zonder de spanning van de draden te halen. En dat ging niet lukken vandaag (dat heeft te maken met de stroombehoefte in het land). Maar 2 nesten waren wel bereikbaar voor de klimmers. Dus 4 jongen zijn na vandaag voorzien van een ring.

*terug*